

Tomasz J. Kotliński*

NIESKAZITELNY CHARAKTER JAKO PODSTAWA WPISU NA LISTĘ ADWOKATÓW W POLSCE W DWUDZIESTOLECIU MIĘDZYWOJENNYM

W artykule omówiono jeden z obowiązujących w okresie dwudziestolecia międzywojennego warunków wpisu na listę adwokatów, jakim było posiadanie nieskazitelnego charakteru przez osobę ubiegającą się o ten wpis. Przedstawiono zarówno genezę wprowadzenia tego wymogu, jak również znaczenie nadane pojęciu nieskazitelnego charakteru przez organy samorządu adwokackiego i orzecznictwo Sądu Najwyższego.

Pojęcia kluczowe: adwokatura polska, etyka adwokacka, adwokat, historia adwokatury, orzecznictwo

Adwokat, jako zawód zaufania publicznego, bez wątpienia powinien być wykonywany nie tylko przez osoby spełniające odpowiednie kryteria formalne związane z wykształceniem oraz odpowiednim przygotowaniem do zawodu, ale także reprezentujące wysoki poziom etyczny. Cel ten został zrealizowany w okresie międzywojennym przez wprowadzenie ustawowego wymogu posiadania przez osobę ubiegającą się o wpis na listę adwokatów takiego poziomu etycznego, który dawał gwarancję prawidłowego wykonywania zawodu. Ustawodawca określił ten wymóg mianem „nieskazitelnego

* Tomasz J. Kotliński, adwokat, dr, wykładowca PWSzZ w Jarosławiu. ORCID:

charakteru”. Celem niniejszego opracowania jest tym samym próba wyjaśnienia znaczenia tego pojęcia oraz procedur i sposobów ustalania spełnienia wskazanej przesłanki.

Na wstępie należy zaznaczyć, że w okresie dwudziestolecia międzywojennego wpis na listę adwokatów następował na podstawie uchwały rady adwokackiej, po spełnieniu przez wnioskodawcę wymogów ustawowych¹. Co do zasady warunkiem formalnym wpisu było posiadanie polskiego obywatelstwa; korzystanie z pełni praw obywatelskich oraz cywilnych; posługiwanie się językiem polskim w mowie i piśmie; ukończenie studiów prawnych; odbycie jednolitej aplikacji adwokackiej lub mieszanej, czyli sądowej, a następnie adwokackiej; złożenie egzaminu adwokackiego i – w końcu – posiadanie odpowiedniego poziomu etycznego². Od uchwały rady adwokackiej odmawiającej wpisu na listę adwokatów zainteresowanemu przysługiwała możliwość wniesienia zażalenia się do SN³.

Pojęcie „nieskazitelnego charakteru”, jako warunku wpisu na listę adwokatów, wprowadzono po raz pierwszy do prawa adwokackiego w 1932 r., kiedy to Prezydent wydał stosowane rozporządzenie⁴, które unifikowało ustrój polskiej adwokatury. Należy jednak zaznaczyć, że już uprzednio wpis na listę adwokatów został powiązany z postawą etyczną kandydata. W Statucie Tymczasowym Palestry Państwa Polskiego z grudnia 1918 r.⁵ jednym z warunków takiego wpisu, określonym w art. 3, było to, aby kandydat był pod względem moralnym nieposzlakowany. Podobne rozwiązanie zawarte zostało również w projekcie prawa adwokackiego opracowanym w 1929 r. przez Komisję Kodyfikacyjną⁶. Jeden z przepisów projektu stanowił, że zaliczenie do stanu adwokackiego będzie uzależnione od nieposzlakowanego postępowania pod względem moralnym. Ostatecznie jednak wspomniane wyżej rozporządzenie z 1932 r. w art. 9 stanowiło, że na listę adwokatów może zostać wpisany tylko ten, kto jest nieskazitelnego charakteru.

¹ Omawiane regulacje oparte zostały jedynie na polskim ustawodawstwie i nie dotyczą rozwiązań przyjętych w ustawach zaborczych, które obowiązywały w byłej dzielnicy pruskiej i austriackiej do 1932 r.

² Zob. A. Redzik, T. J. Kotliński, *Historia adwokatury*, Warszawa 2018.

³ Warto zaznaczyć, że w przypadku zażaleń wnoszonych do SN od odmowy wpisu na listę adwokatów z powodu braku nieskazitelnego charakteru, obowiązywał szczególny tryb procedury, porównywalny do postępowania honorowego. Polegał on na tym, że przedstawiciel rady adwokackiej oraz skarżący, o ile stawili się na rozprawę, to składali wyjaśnienia pod nieobecność drugiej strony, zaś akta samej sprawy były tajne; *Rozpoznawanie przez Sąd Najwyższy zażaleń na odmowę wpisu na listę*, „Palestra” 1933, nr 3-4, s. 254.

⁴ Rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 7 października 1932 r. – Prawo o ustroju adwokatury (Dz.U. 1932, nr 86, poz. 733).

⁵ Dekret Naczelnika Państwa z dnia 24 grudnia 1918 r. w przedmiocie Statutu Tymczasowego Palestry Państwa Polskiego (Dz.U. 1918, nr 22, poz. 75).

⁶ *Projekt ustawy o urządzeniu adwokatury opracowany przez referenta głównego, wiceprezesa sekcji postępowania cywilnego, prof. Jana Jakuba Litauera*, „Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej” 1929, t. I, z. 4, s. 4.

Prawo o ustroju adwokatury z 1932 r. już niedługo po wejściu w życie wywołało rozczarowanie środowiska adwokackiego, głównie z powodu wprowadzenia zbyt łatwego dostępu do zawodu, co z kolei przekładało się na stale rosnącą liczbę adwokatów. Stąd też w pracach nad nowym prawem adwokackim prowadzonym zarówno przez samorząd adwokacki, jak i rząd, starano się wprowadzić nowe warunki wpisu na listę adwokatów, także te, które odnosiłyby się do kwestii etycznych. Dla przykładu można zatem wspomnieć, że chociażby w opracowanym w 1936 r. przez NRA nowym projekcie prawa adwokackiego nadal pozostawiono wymóg tzw. nieskazitelnego charakteru, jednakże uzupełniono go dodatkowo wymogiem posiadania przez kandydata do wpisu także nieposzlakowanej opinii⁷. Ten dodatkowy warunek był następnie przedmiotem dyskusji w toku prac parlamentarnych nad rządowym projektem prawa o ustroju adwokatury, który utrzymywał jedynie wymóg nieskazitelnego charakteru⁸. W toku prac nad projektem zdecydowano się jednak nie wprowadzać warunku nieposzlakowanej opinii, gdyż ten nie prowadził do ustalenia obiektywnej oceny kandydata, a dotyczył opinii, która ze swojej natury mogła opierać się również na niesprawdzonych faktach i plotkach. Dlatego też w ustawie adwokackiej z 1938 r.⁹ pozostawiono nieskazitelny charakter wnioskodawcy jako warunek wpisu, ale został on przez ustawodawcę uzupełniony. Od wejścia w życie nowego prawa, ubiegająca się o wpis na listę adwokatów osoba, musiała również swoim dotychczasowym postępowaniem dawać rękojmię zachowania godności stanu adwokackiego. Pomyśłodawcy takiego rozwiązania przekonywali, że jest ono niezbędne, gdyż mogą zdarzać się sytuacje, że kandydat posiada, co prawda, nieskazitelny charakter i nie można mu tym samym postawić żadnych zarzutów natury etycznej, jednakże z uwagi na jego dotychczasowe zachowanie nie powinien zostać przyjęty do adwokatury. Jako przykład takiego postępowania wskazywano nałogowe pijaństwo, czy też uchybiające godności zachowania w miejscach publicznych. Należy jednak zaznaczyć, że mimo posłużenia się zwrotem „daje rękojmię” to nie na osobie ubiegającej się o wpis na listę adwokatów spoczywał obowiązek przedstawienia dowodów na to, że po wpisie będzie ona należycie strzegła godności stanu adwokackiego.

Zaznaczenia wymaga jednak fakt, że wymóg posiadania nieskazitelnego charakteru nie dotyczył wyłącznie osób, które po raz pierwszy lub kolejny ubiegały się o wpis na listę adwokatów, ale miał zastosowanie również do adwokatów zamierzających przenieść swoją

⁷ Istotne zmiany prawa o ustroju adw. wedle projektu Naczelnej Rady Adwokackiej, „Nowa Pałestra” 1936, nr 11, s. 506.

⁸ Zob. Projekt nowego prawa o ustroju adwokatury, „Współczesna Myśl Prawnicza” 1937, z. 2. s. 29.

⁹ Ustawa z dnia 4 maja 1938 r. – Prawo o ustroju adwokatury (Dz.U. 1938, nr 33, poz. 289).

siedzibę do okręgu innej izby adwokackiej. Pamiętać bowiem należy, że zmiana siedziby wiązała się z wpisem na listę adwokatów prowadzoną przez daną izbę. Taką interpretację obowiązujących przepisów przyjął również SN¹⁰. Zdarzały się jednak bowiem sytuacje, że pomimo karalności, adwokat swobodnie wykonywał zawód w jednej izbie, zaś inna izba odmawiała mu prawa do przeniesienia siedziby i wpisu na prowadzoną przez siebie listę adwokatów, uznając, że jego uprzednia karalność wyklucza możliwość posiadania nieskazitelnego charakteru.

„Nieskazitelný charakter” był bez wątpienia pojęciem niedookreślonym, stąd też wykładnia tego przepisu dokonywana była przez rady adwokackie oraz SN. Można wspomnieć, że pojawiały się nawet sporadycznie głosy, że warunki przyjęcia do adwokatury powinny być ustalone przez ustawodawcę w sposób precyzyjny oraz niebudzący żadnych wątpliwości, a tym samym niezależne od arbitralnych decyzji samorządu adwokackiego¹¹. Z tej też przyczyny w dalszej części opracowania należy przybliżyć rozumienie tego pojęcia oraz stosowane sposoby badania nieskazitelnosti charakteru kandydatów do stanu adwokackiego.

Pewnej wskazówki dla rozumienia pojęcia „nieskazitelnego charakteru” udzielił SN. W orzeczeniu ze stycznia 1933 r. uznał, że przez „osobę nieskazitelnego charakteru”, która może zostać wpisana na listę adwokatów, należy rozumieć osoby nie tylko niekarane za czyny hańbiące lub antyspołeczne, lecz posiadające ponadto nieprzeciętne kwalifikacje etyczne¹². Stąd też wykładnia pojęcia „nieskazitelnego charakteru” dokonywana przez samorząd adwokacki była szeroka. Nie sposób oczywiście wymienić wszystkich przypadków, dla których odmówiono wpisu na listę adwokatów z powodu braku nieskazitelnego charakteru, jednakże dla przykładu można przywołać kilka z nich. I tak, w izbie warszawskiej odmówiono aplikantowi wpisu na tej podstawie, że zataił przed radą otrzymanie kary dyscyplinarnej za zawarcie pozornej umowy, która miała uszczuplać wysokość alimentów płaconych żonie¹³. W innym przypadku podstawą odmowy wpisu również była karalność dyscyplinarna – zainteresowany został usunięty z zawodu i domagał się ponownego wpisu. Do innych przypadków odmowy wpisu, nie opartych jednak na karalności dyscyplinarnej, można zaliczyć jednego z byłych sędziów, który w ocenie rady, w czasie

¹⁰ Z orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach wpisu na listę, „Palestra” 1935, nr 1, s. 66-67.

¹¹ Zwolennicy takiego rozwiązania powoływali się chociażby na przykład austriackiej ordynacji adwokackiej z 1868 r. Zwracali uwagę, że w toku prac nad tym aktem prowadzonych w wiedeńskiej Radzie Państwa zdecydowano się na wykreślenie zapisu o nieskazitelnym charakterze, jako warunku wpisu na listę adwokatów. Wówczas argumentowano to faktem, że izba adwokacka nie powinna otrzymać prawa do wypowiedziania się o ocenach moralnych kandydata do zawodu, gdyż w przeciwnym razie to w zasadzie tylko od niej będzie zależało, kto może zostać adwokatem; I. Blei, *W przededniu nowego prawa o ustroju adwokatury*, „Nowa Palestra” 1937, nr 1, s. 8.

¹² Z orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach adwokatury, „Nowa Palestra” 1933, nr 5, s. 21.

¹³ Sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za rok 1937/38, Warszawa 1938, s. 53-54.

orzekania ulegał wpływom osób postronnych oraz niesprawiedliwie traktował adwokatów, a tym samym był pozbawiony nieskazitelnego charakteru. Co ciekawe, w tym przypadku SN oddalił zażalenia byłego sędziego na uchwałę rady adwokackiej i uznał, że zachowanie skarżącego na stanowisku sędziego wywołało szerokie rozpowszechnienie o nim negatywnej opinii charakteryzującej go ujemnie pod względem moralnym. Tym samym, w ocenie SN rada słusznie uznała, że stawianych sędziemu zarzutów nie mogą równoważyć pozytywne opinie o nim wystawione przez niektóre osoby. O skazitelnym charakterze petenta decydować mogły ponadto takie fakty, jak trudnienie się przez niego na dużą skalę tzw. pokątniarstwem¹⁴, zaciąganie bez żadnej potrzeby pożyczek u kancelistów i narażanie żyrantów na egzekucję sądową, czy też wykorzystywanie zajmowanego stanowiska dla własnych korzyści materialnych¹⁵.

Można również zaznaczyć, że nieskazitelny charakter kandydata ubiegającego się o wpis odnosił się też do jego stosunku do państwa. Znalazło to swoje potwierdzenia zarówno w praktyce organów samorządu adwokackiego, jak i orzecznictwie sądowym. Pomimo tego, w 1935 r. Koło Adwokatów RP zaproponowało, aby wymóg nieskazitelnego charakteru został w przyszłym prawie adwokackim uzupełniony o właściwą postawę ubiegającego się o wpis wobec państwa¹⁶. O tym, że warunek ten zawierał w sobie ocenę etycznych postaw kandydata do państwa świadczy również linia orzecznicza. Dla przykładu, w 1936 r. SN uznał, że samo podejrzenie ubiegającego się o wpis na listę adwokatów o jego przynależność do Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów, nawet jeśli nie podlega żadnej sankcji karnej lub administracyjnej, to jednak musi budzić poważne wątpliwości w zakresie należytego rozumienia obowiązku wierności wobec Państwa Polskiego. Tym samym trudno uznać, aby taka osoba cechowała się nieskazitelnym charakterem. Z kolei w wydanym rok później orzeczeniu SN uznał, że osoba skazana prawomocnie za uwłaczanie czci Prezydenta oraz za znieważanie władz, również nie może być uznana za dochowującą wierności ojczyźnie, a zatem nie spełnia warunku posiadania nieskazitelnego charakteru¹⁷.

Sposób, w jaki rady adwokackie sprawdzały kandydatów do adwokatury pod względem posiadania przez nich odpowiedniego charakteru, określany był w ich regulaminach¹⁸. Od 1932 r. rady

¹⁴ Czyli doradztwem prawnym określonym pokątnym.

¹⁵ *Sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za rok 1935-1936*, Warszawa 1936, s. 100-102; zob. także: *Z orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach wpisu na listę*, „Palestra” 1934, nr 11, s. 752; *Z orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach adwokatury*, „Nowa Palestra” 1935, nr 1, s. 25-26.

¹⁶ Zob. *Sprawozdanie Rady Adwokackiej i Sądu Dyscyplinarnego w Krakowie za rok 1934/5*, Kraków 1935, s. 31.

¹⁷ T. Semadeni, *Prawo o ustroju adwokatury. Komentarz – orzecznictwo*, Warszawa 1938, s. 73-74.

¹⁸ Do 1932 r. ustawowy wymóg posiadania nieposzlakowanej moralności dotyczył jedynie tych izb adwokackich, które funkcjonowały na podstawie Statutu Tymczasowego, a więc izb z siedzibą w Warszawie, Lublinie, Łucku i Wilnie. W przyjętym dla nich przez Naczelną Radę Adwokacką

izb adwokackich same uchwalały sobie regulaminy, ale przyjęte w nich rozwiązania dotyczące oceny kandydatów pod względem etycznym były do siebie bardzo zbliżone. Przykładowo, regulamin Rady Adwokackiej w Wilnie przyjęty w 1933 r. stanowił, że zebranie informacji o osobie ubiegającej się o wpis na listę adwokatów następuje dopiero po złożeniu przez niego wszystkich wymaganych dokumentów oraz zamieszczeniu ogłoszenia o kandydaturze. Wtedy to rada z urzędu zwracała się o wydanie opinii o kandydacie do władz instytucji lub korporacji zawodowych, do których należał lub nadal należy, a także do tych rad adwokackich, w okręgach których zajmował określone stanowiska, jak też do wszystkich możliwych osób i instytucji mających wiedzę o petencie i mogących udzielić na jego temat opinii. Ponadto, rada adwokacka kierowała zapytanie o kandydata do swojego delegata urzędującego w tej miejscowości, w której taka osoba mieszkała lub zamierzała otworzyć swoją kancelarię. Regulamin rady wileńskiej przywidywał również możliwość utworzenia specjalnej komisji i określenia regulaminu jej działania. Zadaniem jej byłoby sprawdzanie wymogu posiadania przez ubiegających się o wpis nieskazitelnego charakteru. Pomimo takiej możliwości, wydaje się, że w żadnej izbie adwokackiej omawianego okresu nie powołano komisji, a postawy etyczne kandydatów ustalały rady. Niezależnie od zarządzeń dziekana dotyczących zbierania opinii, przed podjęciem ostatecznej uchwały o wpisie na listę adwokatów, wyznaczany był jeszcze sprawozdawca. Jego zadaniem było zapoznanie się z już zebranymi opiniami na temat kandydata. Gdy uznał je za niewystarczające, miał prawo, według własnego uznania, pozyskiwać dodatkowe informacje o kandydacie, jak też wezwać go do osobistego złożenia wyjaśnień lub udzielenia informacji¹⁹. Podobne do przedstawionych rozwiązania zawarte zostały w regulaminach innych rad adwokackich²⁰, a różnice dotyczyły jedynie sposobu potwierdzania przez petenta nieskazitelności charakteru²¹.

w 1928 r. wspólnym regulaminie określono, że dla dokładnego zbadania kwalifikacji etycznych petenta, dziekan był zobowiązany wyznaczyć spośród członków rady referenta. Jego zadaniem było zebranie opinii od osób wskazanych przez samego kandydata, które mogły zaświadczyć o jego nieposzlakowanej moralności. Gdyby referent uznał, że opinie te są niewystarczające, mógł z własnej inicjatywy wystąpić o wydanie kolejnych m.in. przez władze uniwersytetu, który ukończył kandydat lub prezesa sądu, w którym kandydat odbywał uprzednio aplikację; zob. *Regulamin rad adwokackich okręgowych zatwierdzony na posiedzeniu Naczelnej Rady Adwokackiej w dniu 11 lutego 1928 r.*, Warszawa 1928, s. 26.

¹⁹ *Regulamin Rady Adwokackiej w Wilnie*, Wilno 1933, s. 18-19.

²⁰ Zob. *Regulamin Rady Adwokackiej Okręgu Sądu Apelacyjnego w Lublinie*, Lublin 1934, s. 22; *Regulamin Rady Adwokackiej w Poznaniu*, Poznań 1934, s. 12.

²¹ Dla przykładu, regulamin ORA we Lwowie z 1938 r. wymagał, aby przy wniosku o wpis na listę adwokatów zainteresowany wskazał nazwiska kilku osób ze środowiska prawniczego, najlepiej adwokatów lub sędziów, którzy go dobrze znali oraz mogli udzielić na jego temat opinii; zob. *Regulamin Okręgowej Rady Adwokackiej we Lwowie*, „Nowa Palestra” 1938, nr 10-11, s. 484.

W 1934 r. SN uznał, że dla ustalenia nieskazitelnosci charakteru kandydata ubiegającego się o wpis na listę adwokatów, rada adwokacka może posługiwać się wszystkimi sposobami, które nie są zabronione przez obowiązujące ustawy²². Bez wątpienia, jednym z podstawowych dowodów przy sprawdzaniu przez samorząd adwokacki kandydatów do zawodu pod względem etycznym, były opinie wydawane na ich temat. Stanowiły one tym samym ważny dokument, na podstawie którego rady adwokackie oceniały nieskazitelnosc charakteru. Opinię taką teoretycznie mogła wydać każda osoba, w praktyce jednak sporządzali je najczęściej przedstawiciele różnych zawodów prawniczych. Można wspomnieć, że w 1933 r. wprowadzono zasadę, że członkowie rady nie będą mogli wydawać opinii o kandydacie, w sprawie którego będą następnie podejmowali uchwałę²³. Zasada ta została również w kwietniu 1934 r. rozciągnięta na członków NRA. W podjętej wówczas uchwale uznano, że członkowie Rady nie mogą udzielać opinii na temat osób ubiegających się o wpis na listę adwokatów lub aplikantów adwokackich którejkolwiek z izb adwokackich²⁴. Warto też zaznaczyć, że opinie na temat osoby ubiegającej się o wpis, a zebrane przez radę adwokacką lub jej sprawozdawcę, miały charakter poufny i nie były dostępne dla zainteresowanego na żadnym etapie postępowania, również przed sądem.

Analiza dostępnych sprawozdań organów izb adwokackich opracowanych po wejściu w życie prawa adwokackiego z 1932 r. wskazuje, że odmowy wpisu na listę adwokatów były sporadyczne²⁵. Jednakże można postawić tezę, że i w tej niewielkiej grupie odmów, najwięcej dotyczyło właśnie braku posiadania przez kandydata nieskazitelnego charakteru. Jednocześnie, najczęściej o braku podstaw etycznych dla dokonania wpisu decydowała uprzednia karalność dyscyplinarna wnioskodawcy. Informacje zawarte w aktach dyscyplinarnych kandydata do adwokatury stanowiły zresztą podstawę badania jego moralności, co potwierdzone zostało orzeczeniem SN²⁶. Z drugiej strony zaznaczyć jednak należy, że SN na skutek zażalenia złożonego przez jednego z byłych sędziów ubiegających się o wpis na listę adwokatów, uznał, że sam fakt karalności dyscyplinarnej

²² J. Basseches, I. Korkis, *Ustrój adwokatury oraz zasady etyki adwokackiej. Uzasadnienie rzędowe. Orzecznictwo Sądu Najwyższego i organów adwokatury. Orzecznictwo dyscyplinarne. Rozporządzenia wykonawcze*, Lwów 1938, s. 71.

²³ *Członkowie rady adwokackiej nie będą udzielali opinii o osobach ubiegających się o wpis na listę*, „Palestra” 1933, nr 3-4, s. 254.

²⁴ *Opinie o petentach ubiegających się o wpis na listę*, „Palestra” 1934, nr 6-7, s. 442.

²⁵ Przykładowo, w okresie sprawozdawczym obejmującym lata 1934/1935, w izbie warszawskiej, na 165 wniosków o wpis na listę adwokatów rada adwokacka podjęła tylko dwie uchwały odmowne, zaś w izbie poznańskiej, na 48 podań negatywnie załatwiono tylko 3, T. J. Kotliński, *Samorząd adwokacki w Drugiej Rzeczypospolitej*, Warszawa 2008, s. 81.

²⁶ Zob. *Z orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach o wpis na listę adwokatów*, „Palestra” 1935, nr 2, s. 147-148.

nie dyskwalifikuje jeszcze moralnie kandydata, gdyż w każdym przypadku nie decyduje ukaranie, a charakter przewinienia, za które kara została wymierzona. W tym samym orzeczeniu sąd wskazał, że zatajenie przez petenta przed radą adwokacką faktu karalności dyscyplinarnej nie przesądza o braku nieskazitelnego charakteru, jeżeli nastąpiło już zatarcie skazania²⁷.

Jak zaznaczono powyżej, dla określania posiadania nieskazitelnego charakteru duże znaczenia miała ewentualna uprzednia karalność dyscyplinarna zainteresowanego. W przypadku, gdy wniosek o wpis składali aplikanci adwokaccy lub sami adwokaci, rady adwokackie nie miały większego problemu z ustaleniem, czy kandydat do zawodu był karany dyscyplinarnie. Nadto, w razie potrzeby, izby adwokackie wymieniały się informacjami na temat kandydatów i udzielały sobie do wglądu akta dyscyplinarne. Problem pojawiał się jednak wówczas, gdy wniosek o wpis na listę składali przedstawiciele innych zawodów prawniczych, a przede wszystkim byli sędziowie. Celem ustalenia ich potencjalnej karalności dyscyplinarnej, która miała znaczenie dla oceny nieskazitelności charakteru, rady adwokackie zaczęły występować do sądów w sprawie udostępnienia im akt dyscyplinarnych sędziów. Sądy jednak, powołując się na obowiązujące przepisy, odmawiały. Ostatecznie sprawę tę rozstrzygnął w reskrypcie Minister Sprawiedliwości. Uznał on, że akta dyscyplinarne sędziów mają charakter poufny i nie mogą być udostępniane radom adwokackim. Jednocześnie jednak zobowiązał prezesów sądów do udzielania radom informacji o karalności byłych sędziów ubiegających się o wpis na listę adwokatów i przesyłania odpisów wydanych wobec nich wyroków dyscyplinarnych²⁸.

Podsumowując można stwierdzić, że wprowadzenie do obowiązujących w okresie międzywojennym aktów prawnych regulujących urząd polskiej adwokatury pojęcia „moralności nieposzlakowanej”, a następnie „nieskazitelnego charakteru”, jako koniecznego warunku wpisu na listę adwokatów, było rozwiązaniem potrzebnym oraz słusznym. Regulacja ta, wydaje się, że skutecznie przyczyniała się do eliminowania już na wstępie kandydatur, które nie dawały w przyszłości gwarancji należytego wykonywania zawodu. Choć sam „nieskazitelny charakter” był pojęciem nieokreślonym, to jednak rozumienie jego znaczenia zostało szybko sprecyzowane przez samorząd adwokacki i uzupełnione przez orzecznictwo SN.

²⁷ *Sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za rok 1933-1934*, Warszawa 1934, s. 73.

²⁸ *Sprawozdanie Rady Adwokackiej i Sądu Dyscyplinarnego w Krakowie za rok 1932/33*, Kraków 1933, s. 77-79.

Bibliografia

- Basseches Juliusz, Korkis Izak, *Ustrój adwokatury oraz zasady etyki adwokackiej. Uzasadnienie rządowe. Orzecznictwo Sądu Najwyższego i organów adwokatury. Orzecznictwo dyscyplinarne. Rozporządzenia wykonawcze*, Lwów 1938.
- Blei Izrael, *W przededniu nowego prawa o ustroju adwokatury*, „Nowa Palestra” 1937, nr 1.
- Członkowie rady adwokackiej nie będą udzielali opinii o osobach ubiegających się o wpis na listę*, „Palestra” 1933, nr 3-4.
- Istotne zmiany prawa o ustroju adw. wedle projektu Naczelnej Rady Adwokackiej*, „Nowa Palestra” 1936, nr 11.
- Kotliński Tomasz J., *Samorząd adwokacki w Drugiej Rzeczypospolitej*, Warszawa 2008.
- Opinie o petentach ubiegających się o wpis na listę*, „Palestra” 1934, nr 6-7.
- Projekt nowego prawa o ustroju adwokatury*, „Współczesna Myśl Prawnicza” 1937, z. 2.
- Projekt ustawy o urzędzeniu adwokatury opracowany przez referenta głównego, wiceprezesa sekcji postępowania cywilnego, prof. Jana Jakuba Litauera*, „Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej” 1929, t. I, z. 4.
- Redzik Adam, Kotliński Tomasz J., *Historia adwokatury*, wyd. 4, Warszawa 2018.
- Regulamin Okręgowej Rady Adwokackiej we Lwowie*, „Nowa Palestra” 1938, nr 10-11.
- Regulamin rad adwokackich okręgowych zatwierdzony na posiedzeniu Naczelnej Rady Adwokackiej w dniu 11 lutego 1928 r.*, Warszawa 1928.
- Regulamin Rady Adwokackiej Okręgu Sądu Apelacyjnego w Lublinie*, Lublin 1934.
- Regulamin Rady Adwokackiej w Poznaniu*, Poznań 1934.
- Regulamin Rady Adwokackiej w Wilnie*, Wilno 1933.
- Rozpoznawanie przez Sąd Najwyższy zażaleń na odmowę wpisu na listę*, „Palestra” 1933, nr 3-4.
- Semański Tadeusz, *Prawo o ustroju adwokatury. Komentarz – orzecznictwo*, Warszawa 1938.
- Sprawozdanie Rady Adwokackiej i Sądu Dyscyplinarnego w Krakowie za rok 1932/33*, Kraków 1933.
- Sprawozdanie Rady Adwokackiej i Sądu Dyscyplinarnego w Krakowie za rok 1934/5*, Kraków 1935.
- Sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za rok 1933-1934*, Warszawa 1934.
- Sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za rok 1935-1936*, Warszawa 1936.
- Sprawozdanie Rady Adwokackiej w Warszawie za rok 1937/38*, Warszawa 1938.
- Z orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach adwokatury*, „Nowa Palestra” 1933, nr 5.
- Z orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach adwokatury*, „Nowa Palestra” 1935, nr 1.
- Z orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach o wpis na listę adwokatów*, „Palestra” 1935, nr 2.
- Z orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach wpisu na listę*, „Palestra” 1934, nr 11.
- Z orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach wpisu na listę*, „Palestra” 1935, nr 1.